

PISA 2015

Blagostanje učenk in učencev

Klaudija Šterman Ivančič

Pedagoški inštitut, Ljubljana, 19. april 2017

Sodelujoči

Sodelujejo **15-letniki** v izobraževalnem sistemu. Raziskavo koordinira OECD.

Leta 2015 je sodelovalo **72 držav** - 540 000 učenk in učencev.

v Sloveniji: vse srednje šole in gimnazije

in 31 osnovnih šol ter 2 ustanovah za izobraževanje odraslih

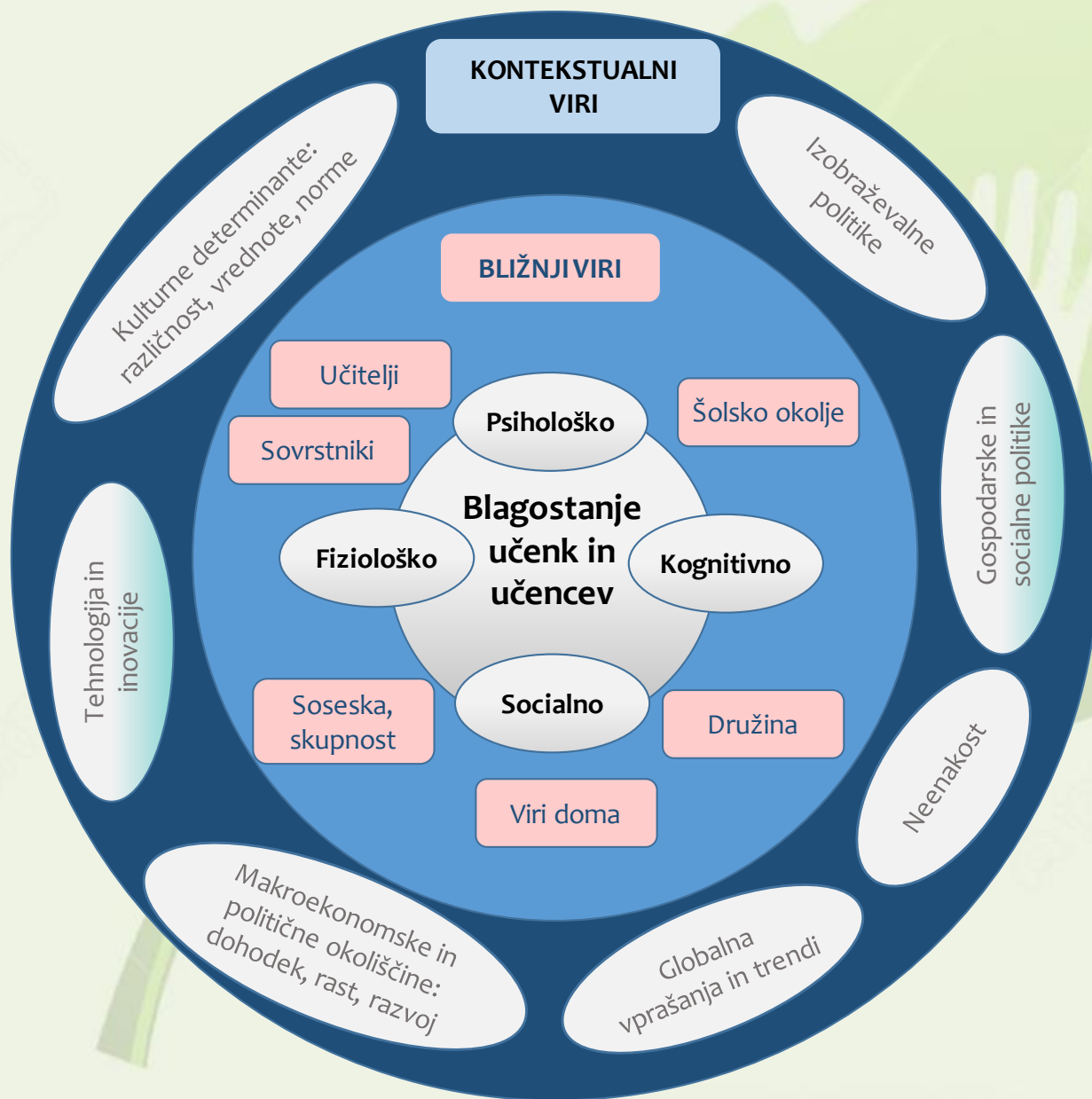
300 izobraževalnih programov

6406 dijakinj in dijakov (učenk in učencev)

Dosežki slovenskih učenk in učencev so na vseh treh področjih, bralni, matematični in naravoslovni pismenosti, nad povprečjem OECD.

Leta 2015 so se vprašanja v spremljajočem vprašalniku za učenke in učence nanašala tudi na njihovo **blagostanje**.

Blagostanje učenk in učencev

V okviru podatkov PISA 2015 o blagostanju učenk in učencev obravnavamo:

1. Zadovoljstvo z življenjem
2. Strah pred preverjanjem znanja
3. Storilnostna motivacija
4. Občutek pripadnosti šoli
5. Medvrstniško nasilje v šoli

Države, ki so predstavljene v slovenskem poročilu OECD

Države partnerke

Države, ki niso predstavljene v slovenskem poročilu

Avstralija	Italija	Poljska
Avstrija	Japonska	Portugalska
Belgija	Južna Koreja	Slovaška
Češka	Kanada	Slovenija
Danska	Latvija	Španija
Estonija	Luksemburg	Švedska
Finska	Madžarska	Švica
Francija	Nemčija	Turčija
Grčija	Nizozemska	Velika Britanija
Irsk	Norveška	ZDA
Islandija	Nova Zelandija	

Albanija	Macao
Bolgarija	Makedonija
Ciper	Malta
Črna gora	Moldavija
Gruzija	Romunija
Hongkong	Ruska federacija
Hrvaška	Singapur
Kitajska (del)	Tajvan
Kosovo	Vietnam
Litva	

Čile	Kazahstan
Izrael	Kolumbija
Mehika	Kostarika
	Libanon
Alžirija	Malezija
Argentina	Peru
Brazilija	Tajska
Dominikanska rep.	Trinidad in Tobago
Indonezija	Tunizija
Jordanija	Urugvaj
Katar	Zdr. arab. emirati

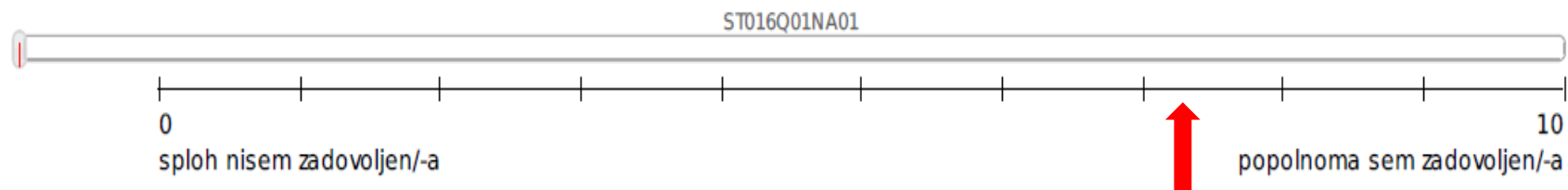
Kitajska: Peking, Šanghaj, Džiangsu, Guangdong

Zadovoljstvo z življenjem

Naslednja vprašanja so o tem, koliko si zadovoljen/-a s svojim življenjem na lestvici od "0" do "10". Nič pomeni 'sploh nisem zadovoljen/-a' in "10" pomeni 'popolnoma sem zadovoljen/-a'.

Koliko si v zadnjem času na splošno zadovoljen/-a s svojim življenjem?

(Pomakni drsnik na ustrezno številko.)

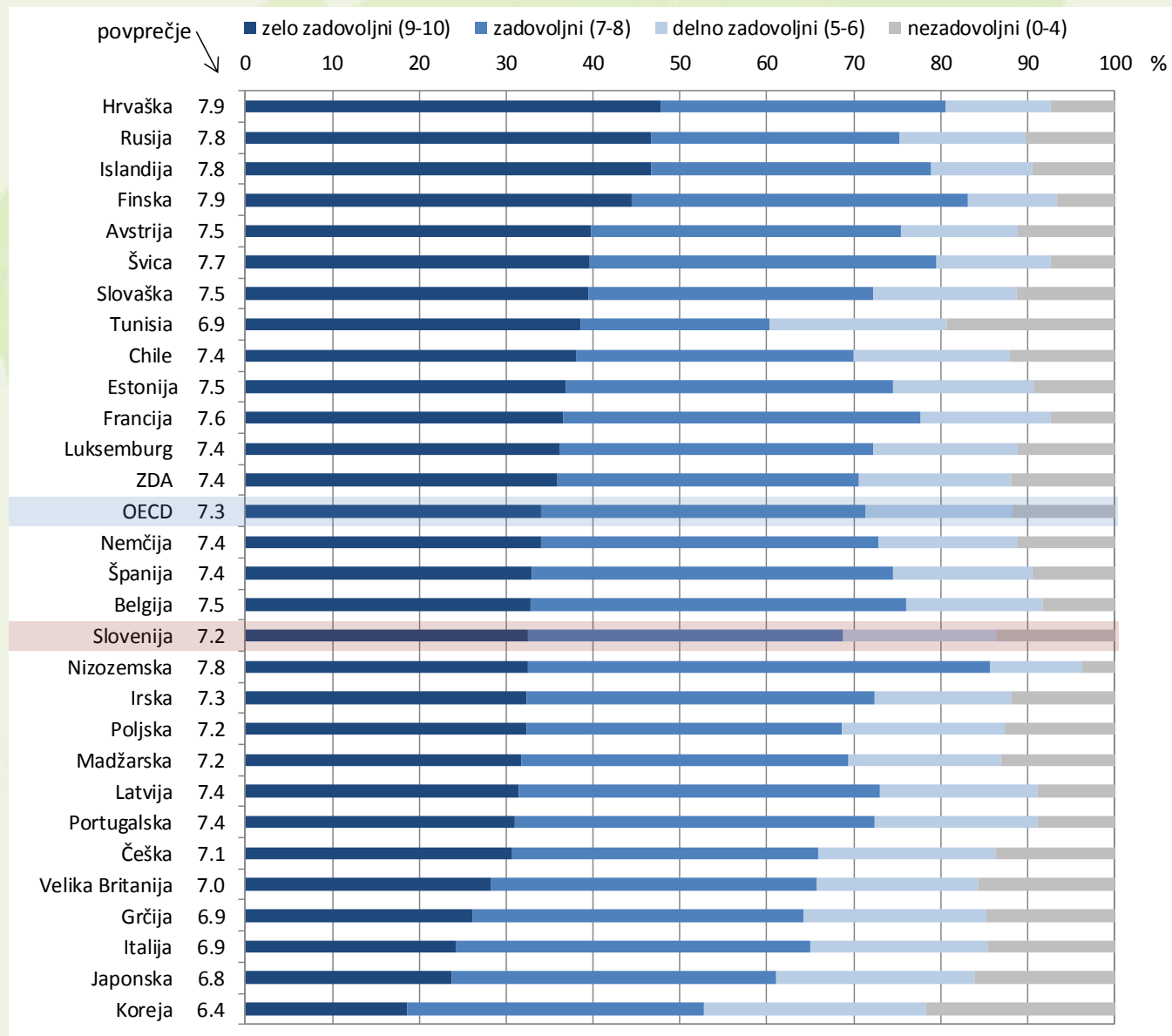

Povprečje OECD 7,3
Povprečje za Slovenijo 7,2

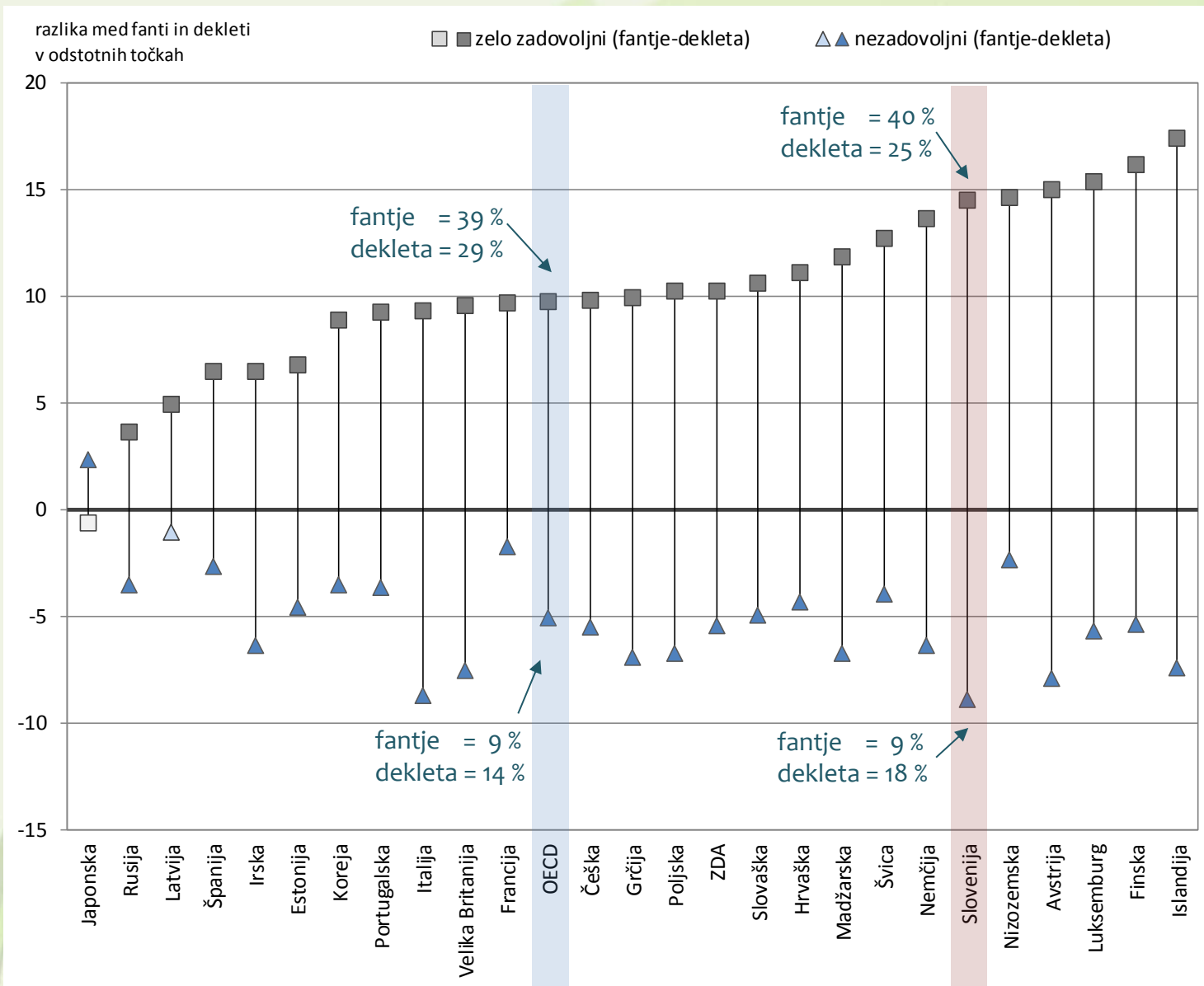
Zadovoljstvo z življenjem

Odstotki odgovorov po posameznih ravneh lestvice v Sloveniji:

zelo zadovoljni (9-10): 33 %
 zadovoljni (7-8): 36 %
 delno zadovoljni (5-6): 18 %
 nezadovoljni (0-4): 13 %

Zadovoljstvo z življenjem: razlike med spoloma

Zadovoljstvo z življenjem: povezanost z dosežki

- Mednarodno: negativna povezanost v smislu, da so v državah s povprečno višjimi dosežki učenke in učenci v povprečju manj zadovoljni s svojim življenjem kot v državah s povprečno nižjimi dosežki
- Najverjetneje gre za kulturne vplive

Zadovoljstvo z življenjem: povezanost s premoženjem doma

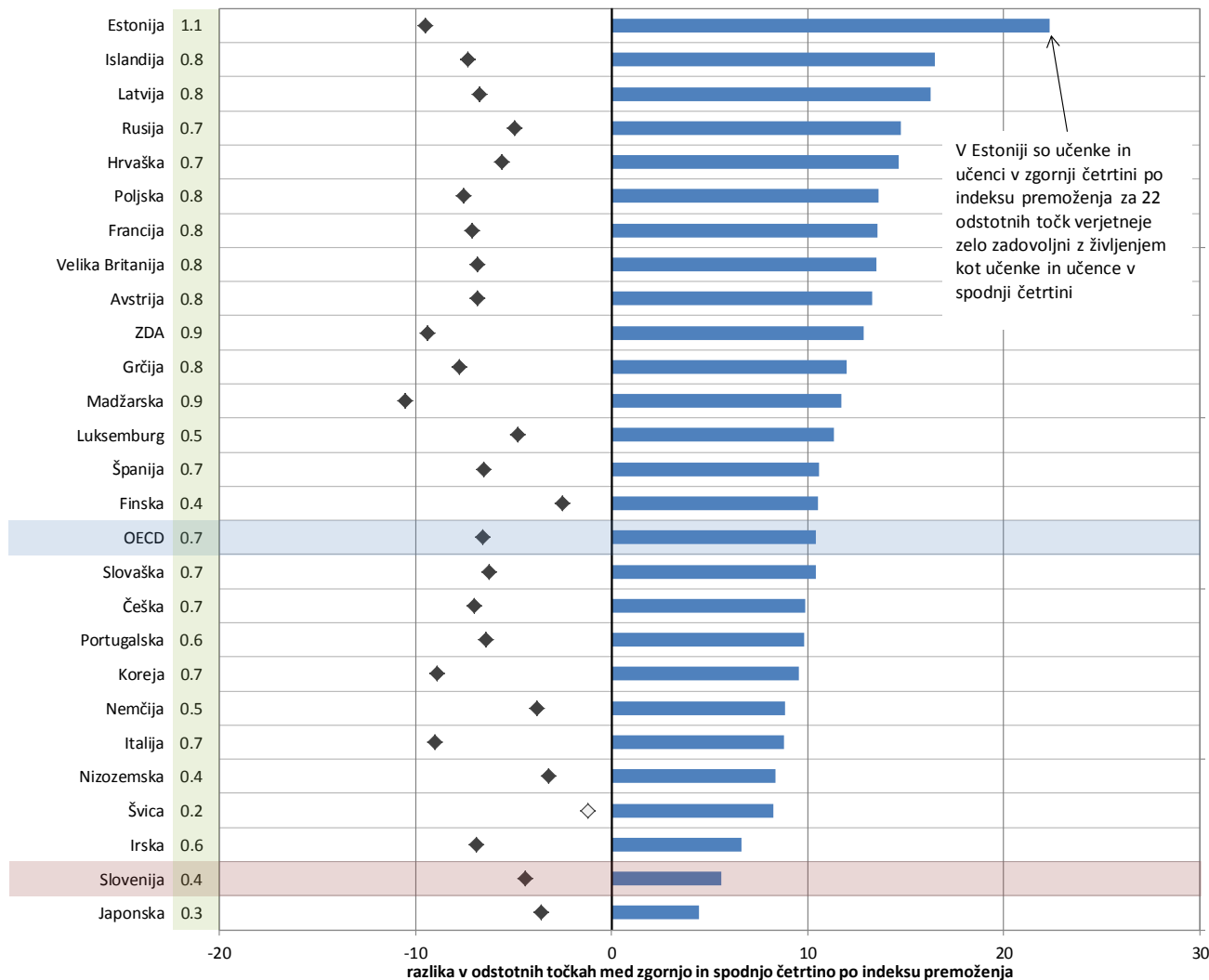
V Sloveniji so razlike v izražanju zadovoljstva med učenci, ki se umeščajo v zgornjo četrtino indeksa premoženja, in učenci, ki se umeščajo v spodnjo četrtino indeksa premoženja, med najmanjšimi.

Manjše razlike v zadovoljstvu glede na premoženje je zaznati le še na Japonskem.

razlika v zadovoljstvu med zgornjo in spodnjo četrtino po indeksu premoženja

Učenke in učenci, ki so odgovorili, da so

■ "zelo zadovoljni" ◆ "nezadovoljni"

Strah pred preverjanjem znanja

	SVN	OECD	SVN fantje	SVN dekleta	OECD fantje	OECD dekleta
Pogosto me skrbi, da bo test zame pretežek.	61	59	51	72	52	68
Skrbi me, da bom v šoli dobil/-a slabe ocene.	72	66	64	81	59	72
Tudi če sem na test dobro pripravljen/-a, sem zelo zaskrbljen/-a.	62	55	52	72	47	64
Zelo sem napet/-a, ko se učim za test.	36	37	28	44	30	43
Ko ne vem, kako naj rešim nalogo v šoli, postanem zelo živčen/-na.	51	52	44	59	44	59
INDEKS strahu pred preverjanjem znanja	0,06	0,01	-0,18	0,32	-0,21	0,23

Odstotki učenk in učencev, ki so odgovorili, da se strinjajo ali popolnoma strinjajo z navedenimi izjavami.

Strah pred preverjanjem znanja je pri 15-letnikih v OECD dokaj prisoten.

Relativno visoke ravni strahu izražajo učenke in učenci v Singapurju.

Da so zaskrbljene tudi, če so na test dobro pripravljene, odgovarja v vseh državah večji delež učenk kot učencev.

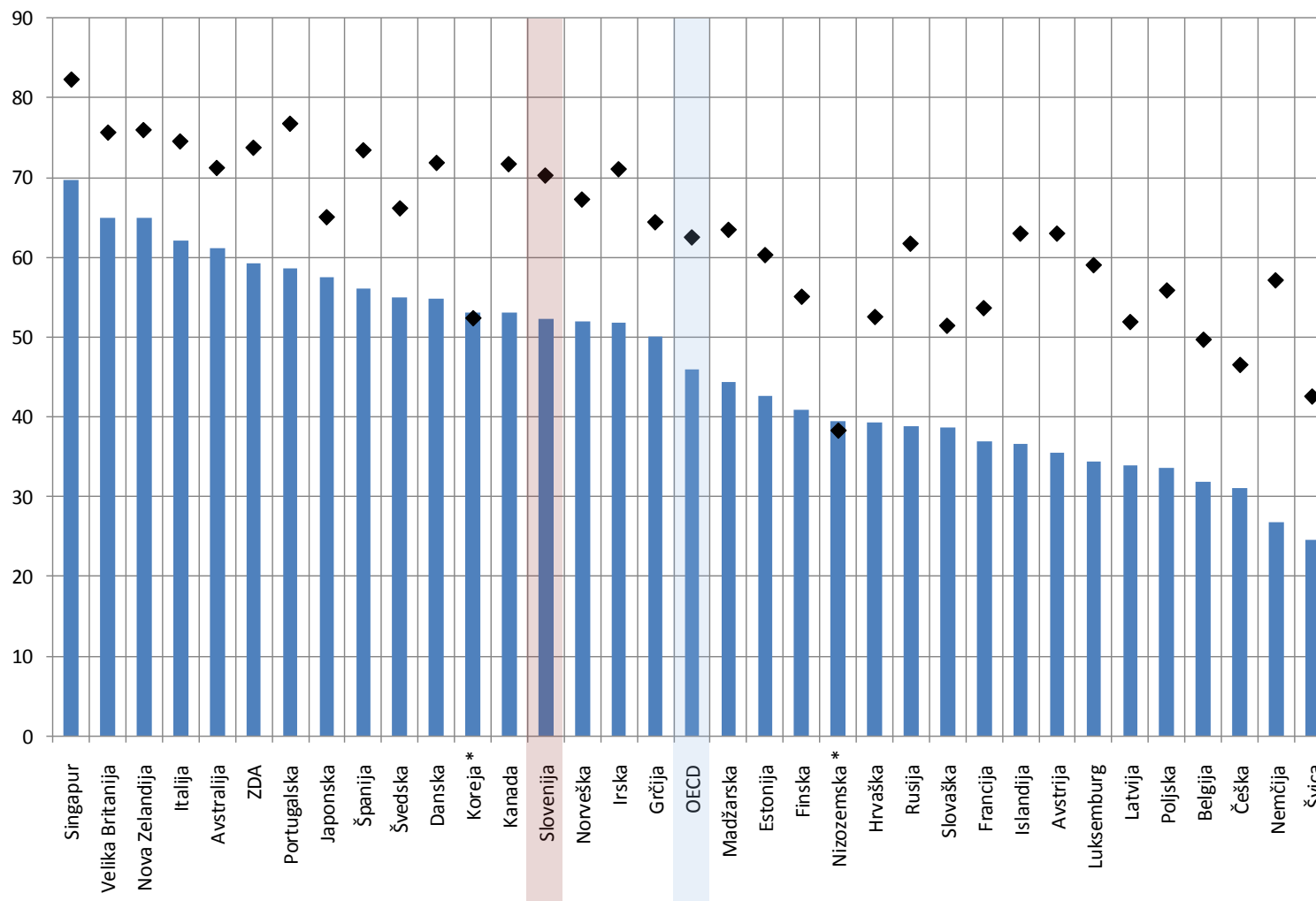
Razlika med spoloma je še posebno velika v nordijskih državah.

Strah pred preverjanjem znanja – povezanost z dosežki

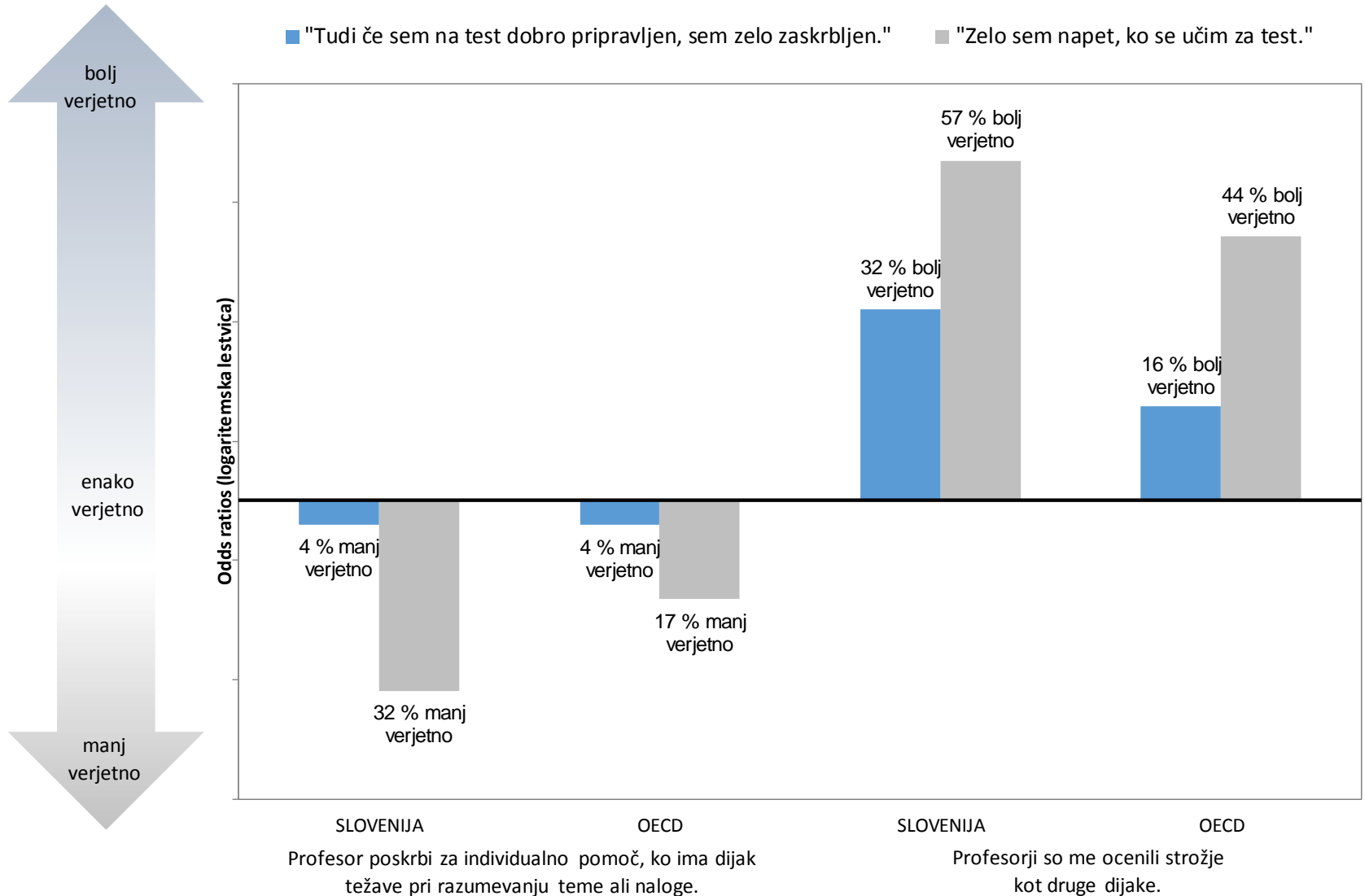
- Sprememba v matematičnem dosežku ob zvišanju indeksa za eno enoto: OECD = -12 točk, SVN = -15 točk
- Da so zaskrbljeni tudi, če so na test dobro pripravljeni, izražajo oboji: tako bolj (zgornjih 25 %) kot manj uspešni (spodnjih 25 %) učenci in učenke. V obeh skupinah so tudi podobne razlike med spoloma.

odstotek učenk in učencev, ki so zaskrbljeni tudi, če so za test dobro pripravljeni

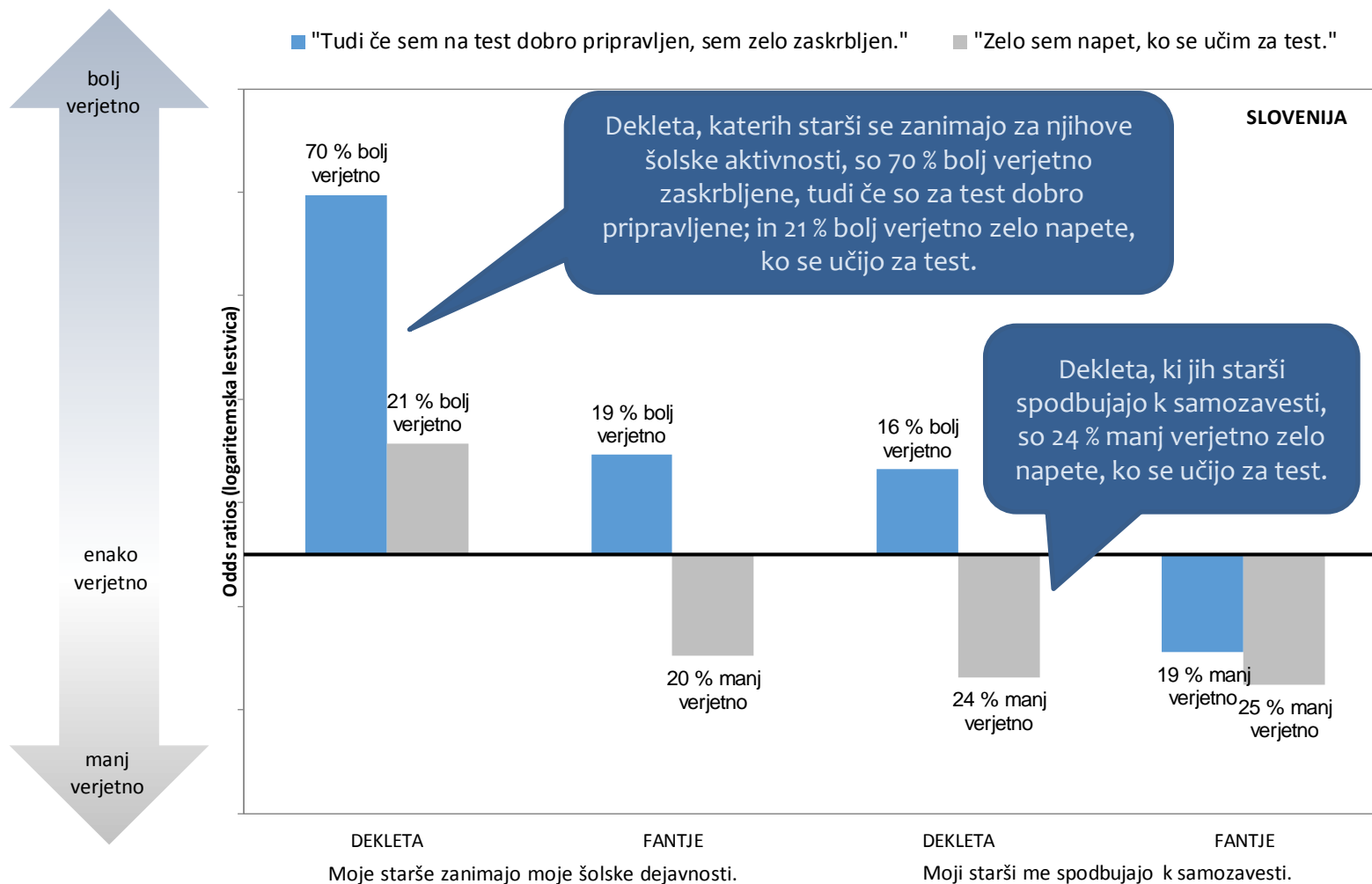
■ zgornja četrtina po dosežkih ◆ spodnja četrtina po dosežkih

Strah pred preverjanjem znanja: povezanost z odgovori o odnosu učiteljev

Strah pred preverjanjem znanja: povezanost z odgovori o opori staršev

Storilnostna motivacija

	SVN	OECD	SVN fantje	SVN dekleta	OECD fantje	OECD dekleta
Pri večini ali vseh svojih predmetih hočem imeti najboljše ocene.	70	83	69	70	82	85
Po diplomi hočem imeti priložnost izbirati med najboljšimi možnostmi.	86	93	83	89	92	94
V vsem, kar delam, hočem biti najboljši/-a.	49	65	54	45	68	62
Mislim, da sem ambiciozen/-na.	65	71	64	66	72	70
Hočem biti med najboljšimi dijaki/-injami v svojem razredu.	44	59	45	43	59	59
INDEKS storilnostne motivacije	-0,43	-0,01	-0,45	-0,41	-0,01	0,00

Odstotki učenk in učencev, ki so odgovorili, da se strinjajo ali popolnoma strinjajo z navedenimi izjavami.

Države, v katerih je indeks storilnostne motivacije med višjimi (nad 0,40), so: Velika Britanija, Turčija, ZDA in Izrael.

Slovenija se glede na indeks storilnostne motivacije umešča med države z nižjim indeksom, kot so Finska, Japonska, v Belgija, Nizozemska in Švica.

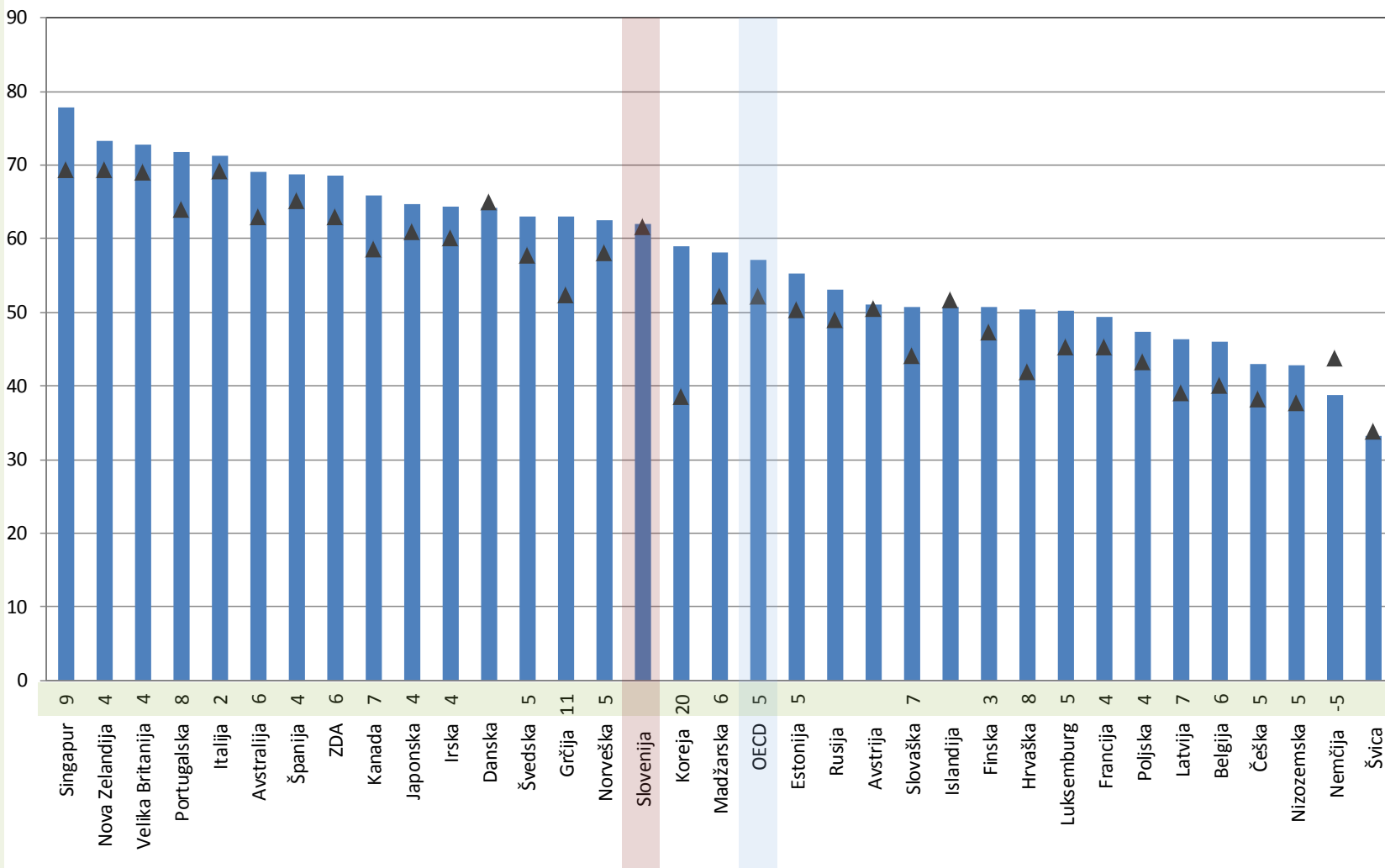
Na ravni držav OECD kot tudi v Sloveniji izražajo dekleta nekoliko večjo storilnostno motivacijo kot fantje. Fantje hočejo biti v primerjavi z dekleti boljši v vsem kar počnejo, opisujejo pa se tudi kot bolj ambiciozni (kar pa ne velja v Sloveniji).

Bolj motivirani učenci in učenke tako v povprečju držav OECD kot v Sloveniji v povprečju višje dosežke.

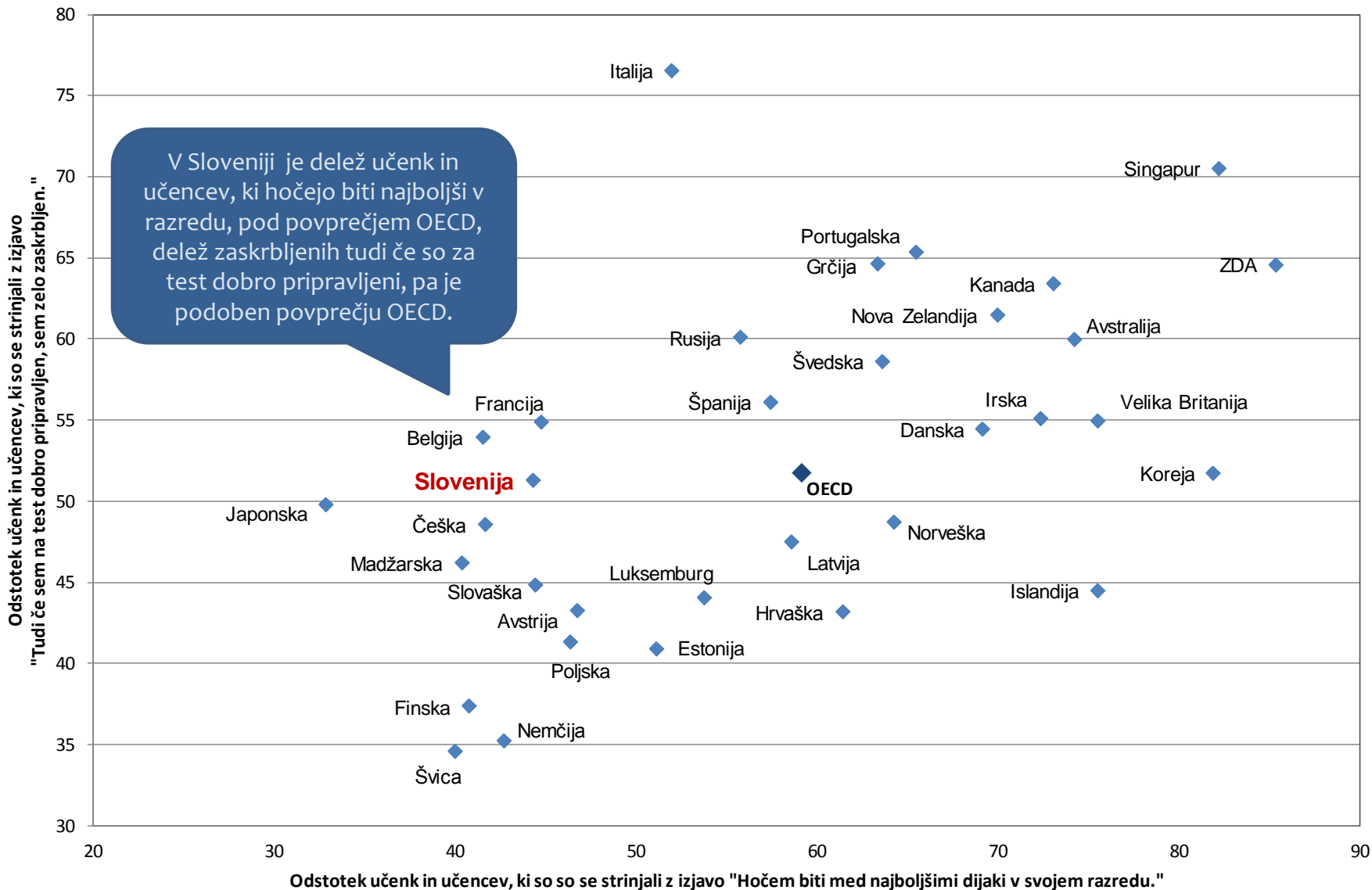
Storilnostna motivacija: povezanost s strahom pred preverjanjem znanja

odstotek tistih, ki so odgovorili "Tudi, če sem na test dobro pripravljen, sem zelo zaskrbljen".

- Učenke in učenci, ki so se strinjali z izjavo "Hočem biti med najboljšimi dijaki v svojem razredu."
- ▲ Učenke in učenci, ki se niso strinjali z izjavo "Hočem biti med najboljšimi dijaki v svojem razredu."

Storilnostna motivacija: povezanost s strahom pred preverjanjem znanja

Občutek pripadnosti šoli

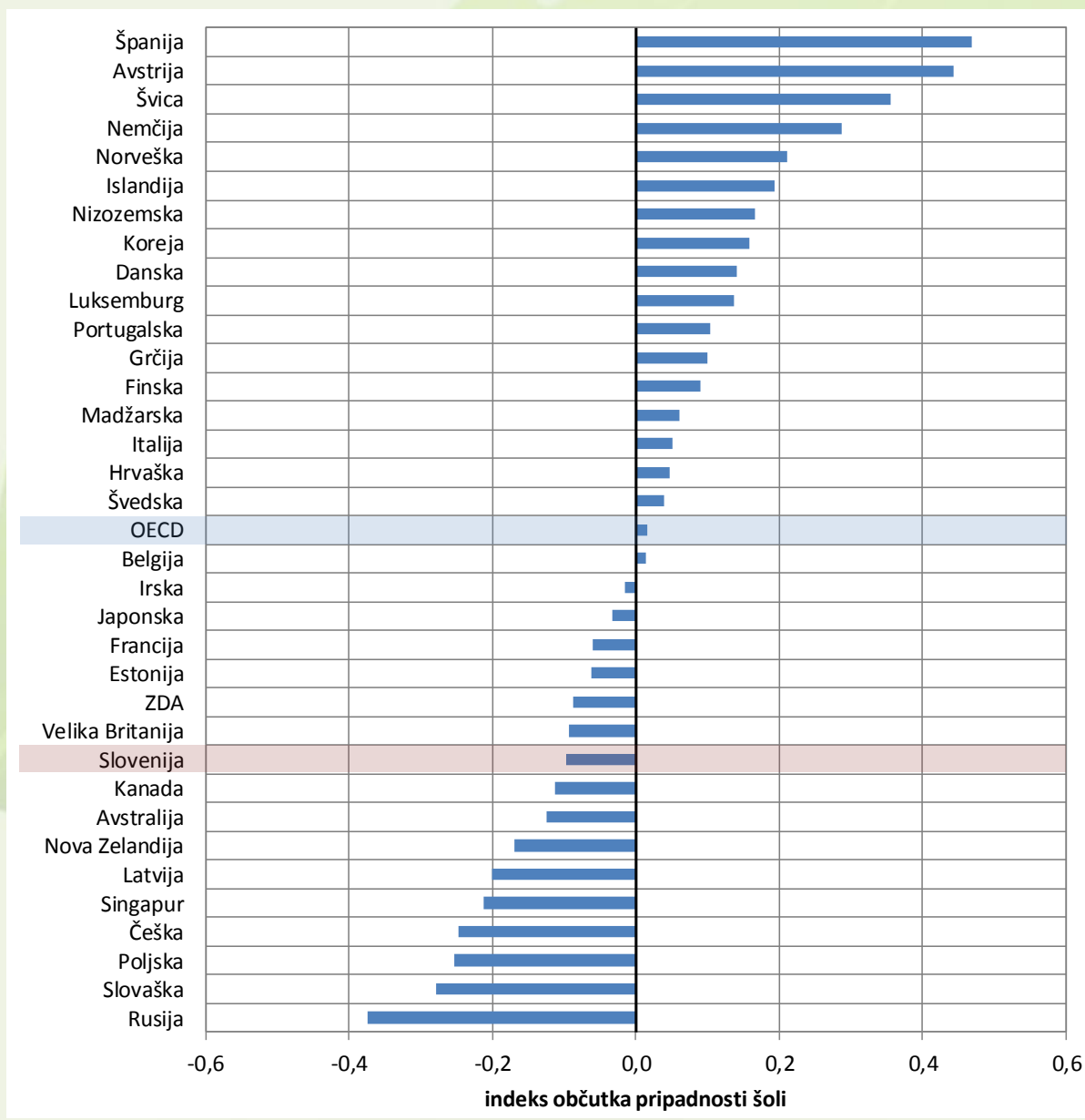
	SVN	OECD	SVN fantje	SVN dekleta	OECD fantje	OECD dekleta
Počutim se izločenega (ali izobčenega).	18	17	19	16	17	17
V šoli z lahkoto sklepam prijateljstva.	77	78	78	76	79	76
Čutim pripadnost do te šole.	74	73	72	78	72	74
V svoji šoli se počutim čudno in odveč.	17	19	19	15	19	19
Zdi se mi, da me imajo drugi dijaki/-inje radi.	78	82	76	81	82	82
V šoli sem osamljen/-a.	15	15	16	13	14	15
INDEKS občutka pripadnosti šoli	-0,10	0,02	-0,12	-0,07	0,05	-0,02

Odstotki učenk in učencev, ki so odgovorili, da se strinjajo ali popolnoma strinjajo z navedenimi izjavami.

V splošnem slovenski učenci in učenske izražajo nekoliko nižjo pripadnost šoli kot se je to pokazalo na ravni držav OECD.

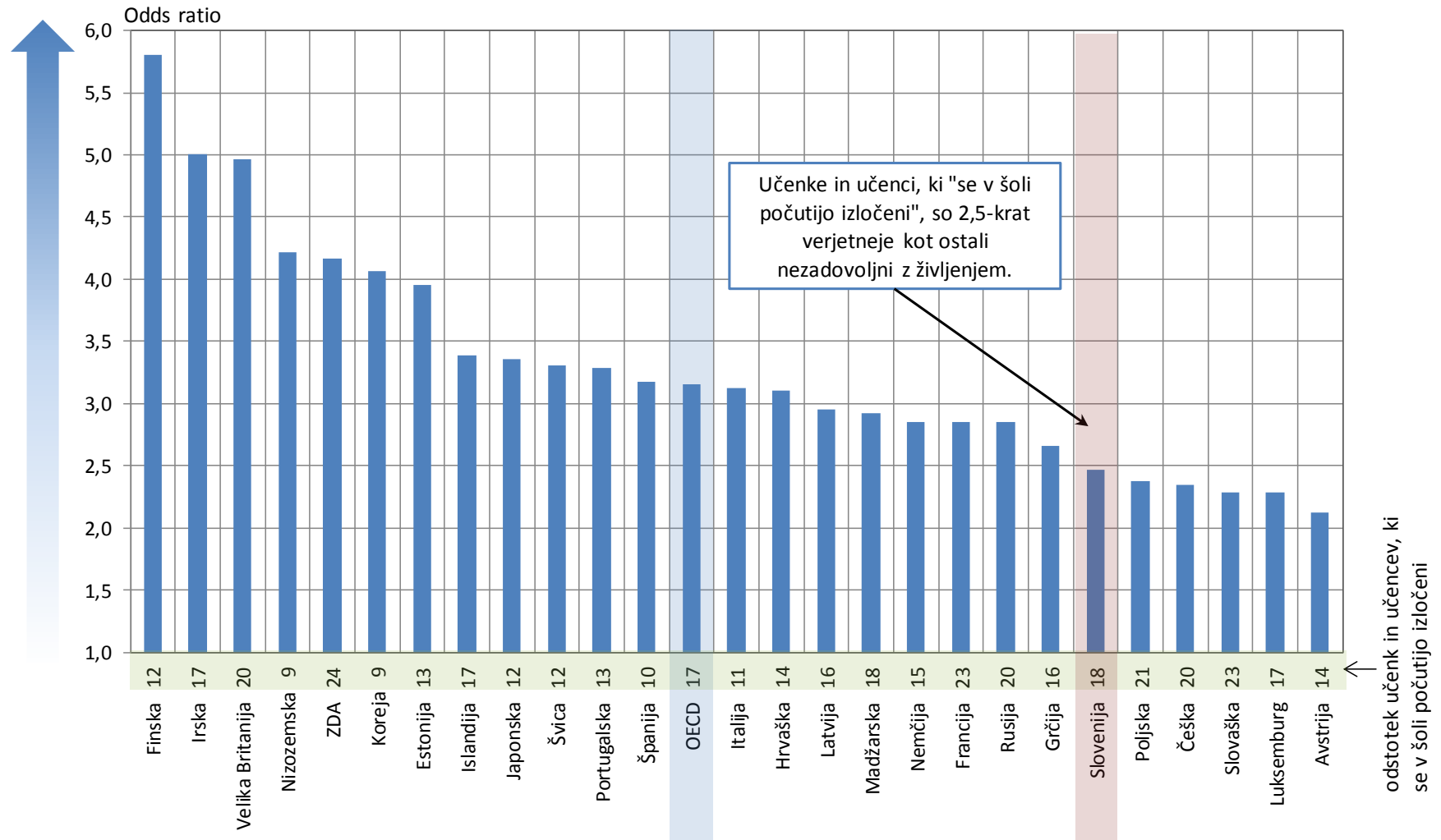
V Sloveniji se fantje počutijo manj pripadne šoli kot dekleta, medtem ko se je v povprečju OECD pokazalo obratno.

Občutek pripadnosti šoli: primerjava med državami

Občutek pripadnosti šoli: povezanost z zadovoljstvom z življenjem

manj zadovoljni

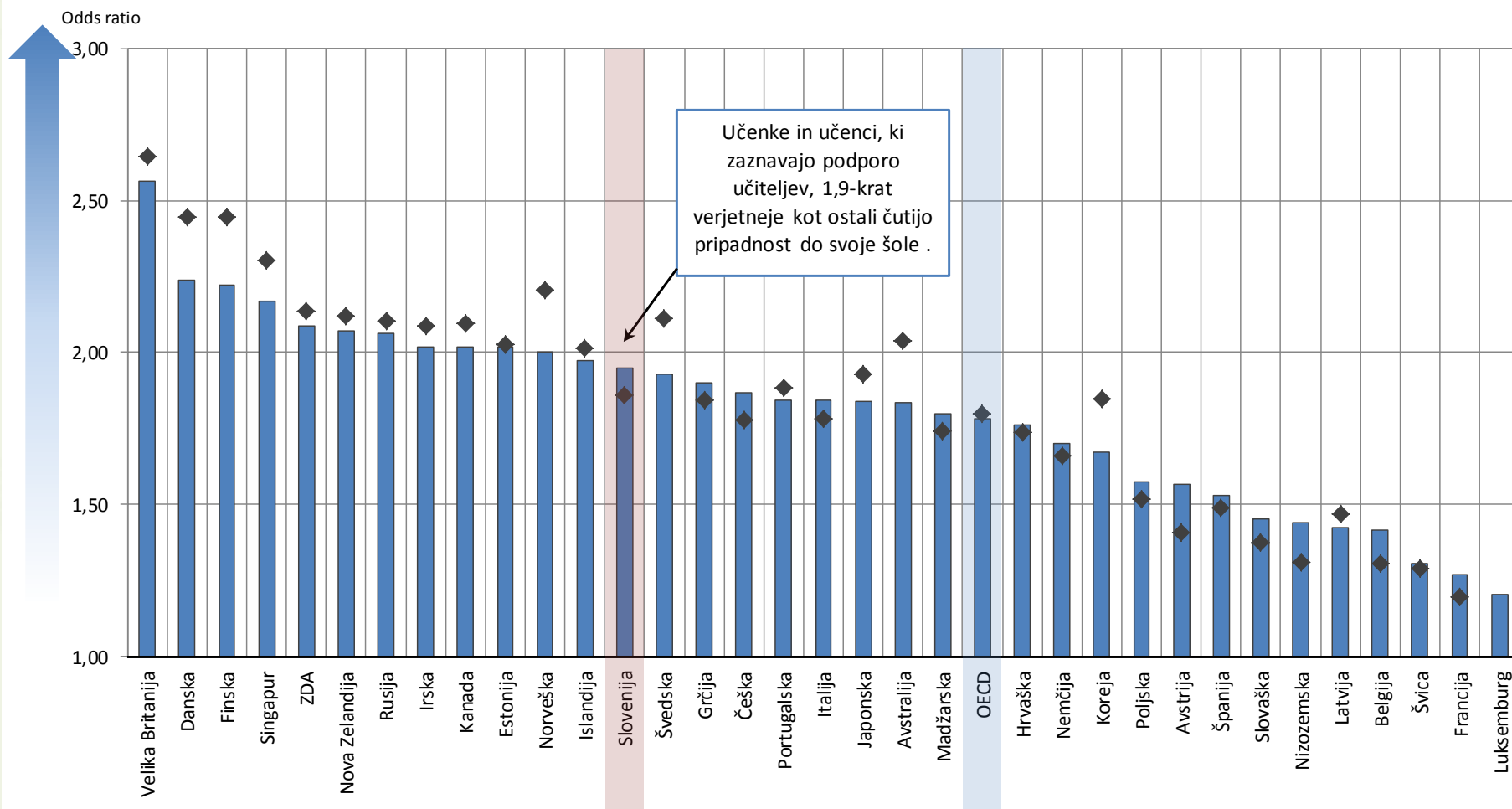

Občutek pripadnosti šoli – povezanost z zaznavo učiteljeve opore

Večji občutek pripadnosti šoli

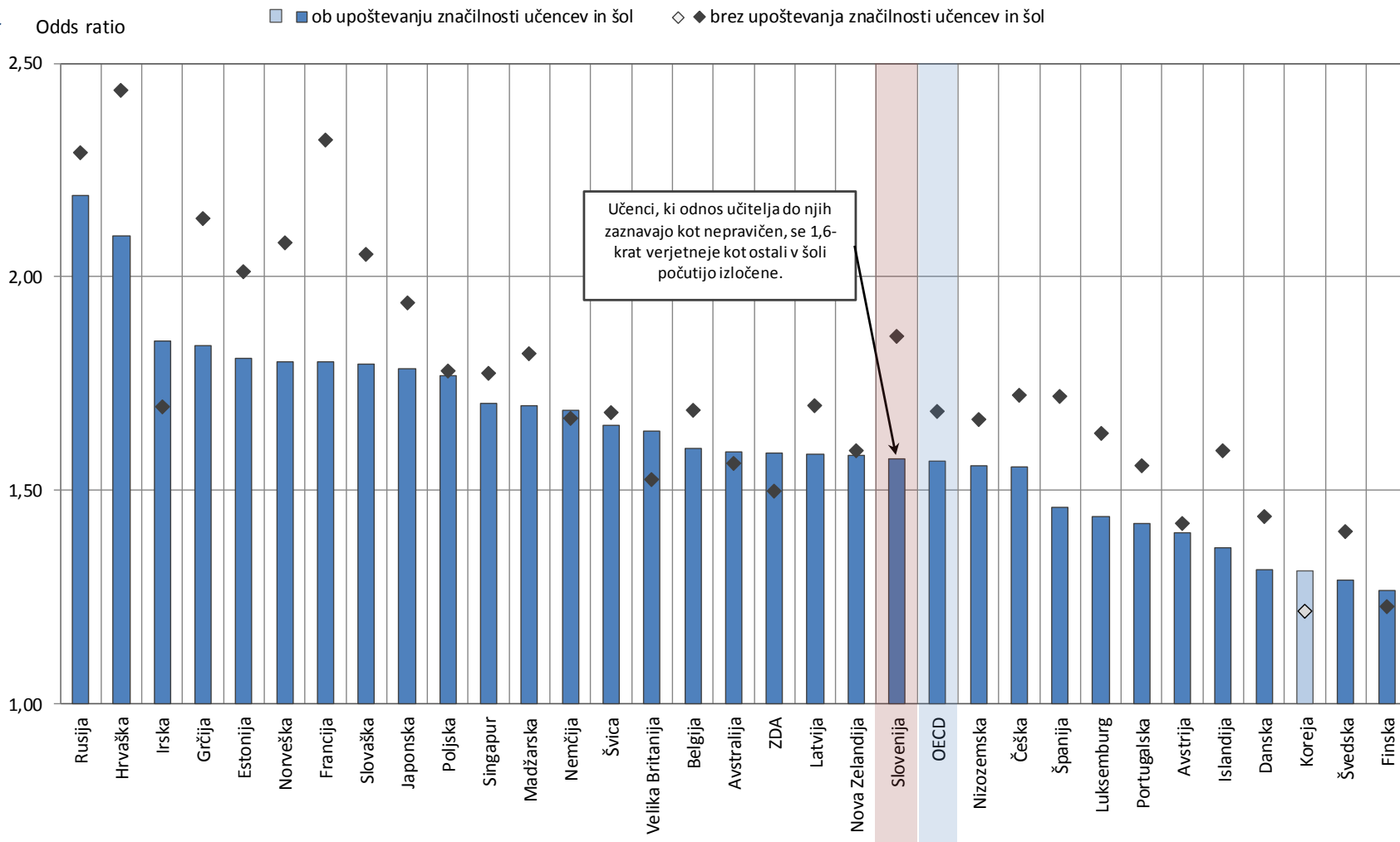
■ ob upoštevanju značilnosti učencev in šol

◆ brez upoštevanja značilnosti učencev in šol

Občutek pripadnosti šoli: povezanost z zaznavo učiteljevega odnosa kot nepravičnega

Večja izločenost

Medvrstniško nasilje v šolah

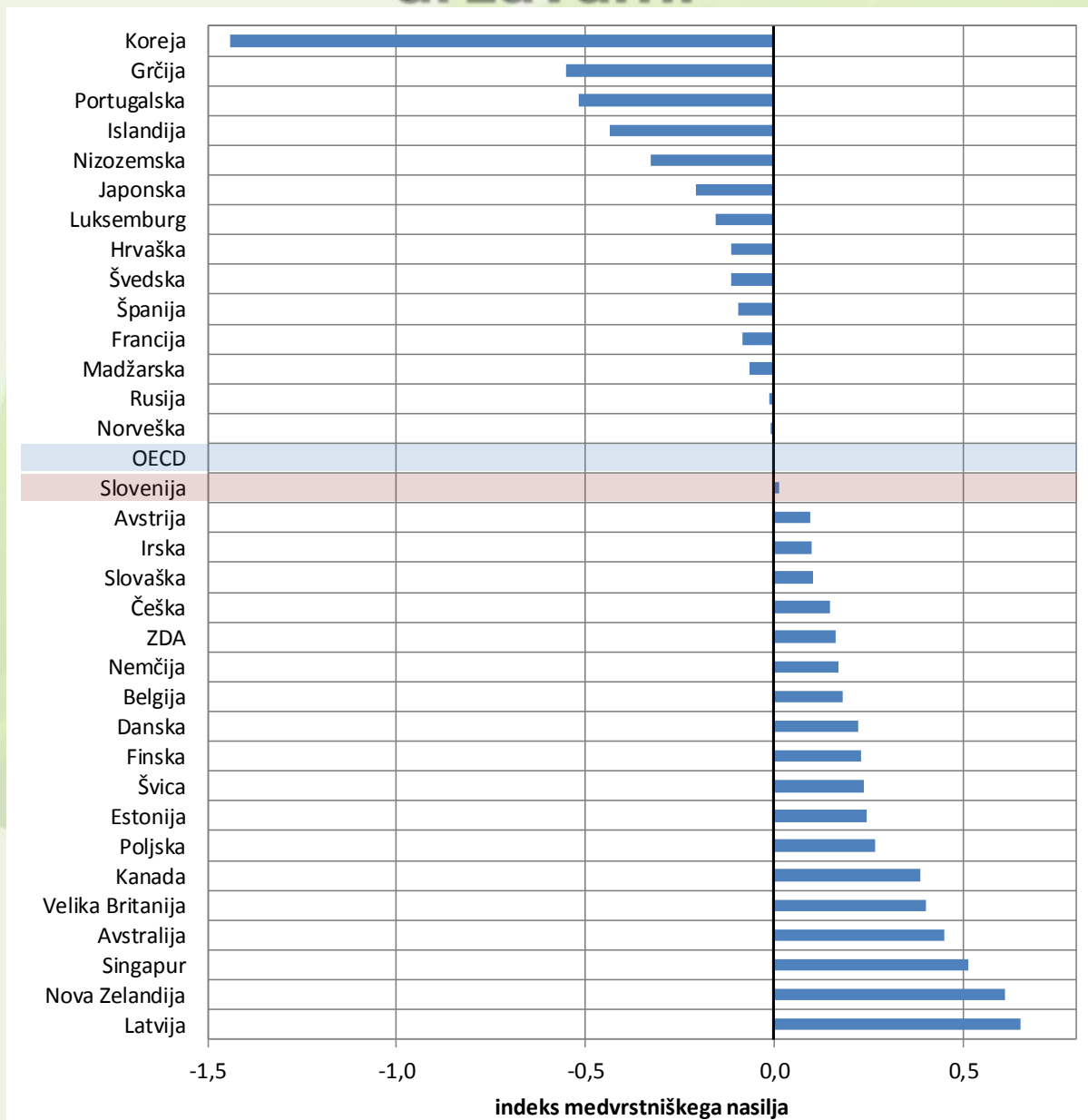
	SVN	OECD	SVN fantje	SVN dekleta	OECD fantje	OECD dekleta
Dijaki/-inje so me nalašč izločili/-e iz dogajanja.	5	7	5	6	7	7
Dijaki/-inje so se norčevali/-e iz mene.	9	11	11	7	13	9
Dijaki/-inje so mi grozili/-e.	3	4	4	1	5	3
Dijaki/-inje so mi vzeli/-e ali uničili/-e moje stvari.	3	4	5	2	6	3
Dijaki/-inje so me udarili/-e ali porinili/e.	4	4	7	2	6	3
Dijaki/-inje širijo grde govorice o meni.	8	8	7	10	8	9
Vsaj eno od navedenega	16	19	17	15	20	17
INDEKS medvrstniškega nasilja v šolah	0,01	0,00	0,09	-0,06	0,05	-0,05

Odstotki učenk in učencev, ki so odgovorili, da so v zadnjih 12 mesecih to doživeli vsaj nekajkrat na mesec.

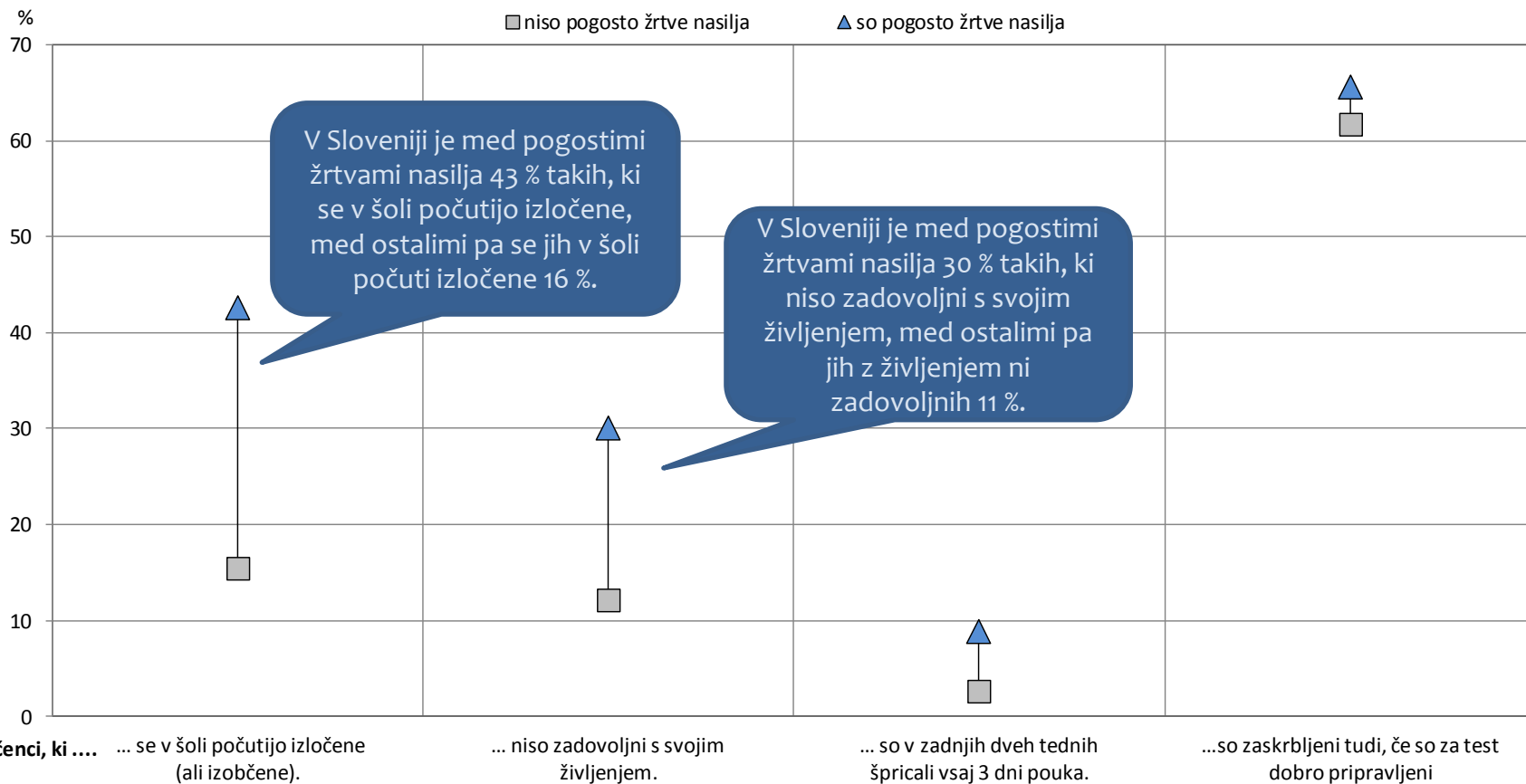
Slovenski učenci in učenke poročajo o podobni meri medvrstniškega nasilja kot se je to pokazalo v povprečju v ostalih državah OECD.

Fantje v povprečju poročajo o pogostejšem nasilju kot dekleta, in sicer so med fanti pogostejše vse oblike nasilja razen govoric, katerim so bolj izpostavljena dekleta.

Medvrstniško nasilje v šoli: primerjava med državami

Medvrstniško nasilje v šoli: povezanost z drugimi kazalniki blagostanja

Učence in učenci, ki
... se v šoli počutijo izločene
(ali izobčene).

... niso zadovoljni s svojim
življenjem.

... so v zadnjih dveh tednih
špricali vsaj 3 dni pouka.

...so zaskrbljeni tudi, če so za test
dobro pripravljeni

Hvala!

klaudija.sterman@pei.si

pisa@pei.si

www.pei.si